

Vesivek Tuotteet Oy
Teollisuustie 8, 16300 ORIMATTILA
0432656-9

Päätös Tukes 5482/03.01/2022

Asia

Nestekaasulaitteiston rakentaminen maalaamolle

Kohde

Yrityksen tiedot: Vesivek Tuotteet Oy (0432656-9)
Kohteen sijaintiosoite: Teollisuustie 8, 16300, ORIMATTILA
Kiinteistötunnukset: 560-418-9-942

Päätös

Vesivek Tuotteet Oy saa rakentaa hakemuksessa kuvaamansa nestekaasulaitteiston.

Vesivek Tuotteet Oy:n on toimittava hakemuksessa esittämällä tavalla, ellei lupaehtoissa muuta määrätä, sekä noudatettava nestekaasun teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annettuja säädöksiä annettuja säännöksiä.

Kohteen toiminta katsotaan nestekaasulaitteiston rakentamisen myötä vaarallisten kemikaalien laajamittaiseksi käsittelyksi ja varastoinniksi. Laitos luokitellaan nestekaasulaitokseksi (VNa 685/2015 3 §, 6 mom.). Nestekaasun lisäksi muita vaaralliseksi luokiteltavia kemikaaleja on enintään 20 % luparajasta.

Vesivek Tuotteet Oy :n maakaasun käyttöputkisto ja käyttölaitteet (yhteenlaskettu teho alle 6 MW) on asennettu Auris Kaasujakelu Oy:n alueellisella rakentamisluvalla 1259/341/2019. Kohteen maakaasuun liittyvät luvat kumotaan.

Kohteen valvonta siirtyy Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta Tukesille. Muihin laitoksella jo olleisiin kemikaaleihin sovelletaan pelastuslaitoksen aiemmin määäämiä velvoitteita.

Vaaralliset kemikaalit

Vaarallisia kemikaaleja saa varastoida laitoksella enintään liitteenä olevan kemikaaliluettelon mukaiset määrät. KemiDigi-järjestelmässä kemikaaliluettelon tunniste on 9632.

Konsultointivyöhyke

Kohteen konsultointivyöhyke on 0,3 km. Konsultointivyöhyke määritellään kohteen kiinteistön rajasta. Kunnan tulee pyytää konsultointivyöhykkeellä tapahtuvista kaavamuutoksista ja merkittävämmästä rakentamisesta lausunto Tukesilta ja pelastuslaitokselta.

Laitoksen käyttöönotto ja tarkastus

Nestekaasulaitosta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin hyväksytty tarkastuslaitos on tarkastanut sen ja päätös on lainvoimainen. Tarkastuksessa käydään läpi, että nestekaasulaitoksen toteutus ja Vesivek Tuotteet Oy:n toiminta on säädösten ja tämän päätöksen ehtojen mukaista. Toiminnanharjoittajan tulee pyytää käyttöönottotarkastusta hyväksytyltä tarkastuslaitokselta hyvissä ajoin ennen laitoksen käyttöönottoa. Käyttöönottotarkastuksen pöytäkirja toimittaa Tukesille (kirjaamo@tukes.fi).

Käyttöönottotarkastuksen jälkeen laitokselle tulee tehdä määräaikaistarkastukset neljän vuoden välein. Toiminnanharjoittajan tulee pyytää tarkastukset hyväksytyltä tarkastuslaitokselta. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa määräaikaistarkastusten tarkastuspöytäkirjat Tukesille (kirjaamo@tukes.fi).

Koekäyttö

Nestekaasulaitteiston koekäytössä käytetään nestekaasua. Laitteistoa on koekäytettävä nestekaasulla ennen kuin hyväksytty asennusliike voi antaa laitteistolle vaatimustenmukaisuustodistuksen.

Päätöksen ehdolla 4 varmistetaan, että turvallisen koekäytön edellytykset varmistetaan ennen koekäytön aloittamista.

Toiminnan kuvaus

Maalaamon käyttämä maakaasu korvataan nestekaasulla. Kiinteistölle tullaan sijoittamaan maksimissaan 49 m³ maapeitteinen nestekaasusäiliö ja höyrystinkeskus (170 kg/h). Höyrymäinen nestekaasulinja liitetään sopivassa kohdassa laitoksen olemassa olevaan maakaasuputkistoon. Kiinteistölle tuleva maakaasulinja erotetaan maakaasuverkosta. Käyttölaitteet ovat EN 676 mukaisia puhallinpolttimia ja kaasulaiteasetuksen mukaisia tilalämmittimiä. Kaikki polttimet muutetaan nestekaasulla toimiviksi.

Ympäristön kuvaus

Vesivek Tuotteet Oy sijaitsee tontilla, jonka kaavamerkintä on T-3 (teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue). Toiminnanharjoittaja omistaa tontin. Alue on pienteollisuusaluetta. Kohde sijaitsee lähellä pohjavesialuetta (n. 200 m). Lähin rakennus

sijaitsee n. 25 m päässä nestekaasusäiliöltä. Nestekaasusäiliöstä n. 80 m päässä sijaitsee yleinen tie ja lähimmät asuinrakennukset ovat n. 520 m päässä.

Päätöksen ehdot

Toiminnan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Laitokselle laaditun riskien arvioinnin tulokset tulee huomioida suunnittelussa, käytössä ja ohjeistuksessa. Arvioinnissa esille tulleet toimenpiteet riskien hallitsemiseksi tulee toteuttaa. (L 390/2005: 10 §)
2. Laitokselle tulee nimetä käytönvalvoja, joka on suorittanut Tukesin järjestämän nestekaasun käytönvalvojan pätevyyskokeen hyväksytysti. Tarvittaessa käytönvalvojalle tulee nimetä myös sijainen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla ajan tasalla oleva luettelo nimeämistään käytönvalvojista. (L 390/2005: 29 §, VNa 685/2015: 12 §)
3. Laitosta koskevat dokumentit (esim. räjähdysuojausasiakirja, sisäinen pelastussuunnitelma, PI-kaaviot, ohjeet) tulee päivittää vastaamaan laitoksen lopullista toteutusta. (L 390/2005: 10 §)
4. Toiminnanharjoittajan tulee laatia suunnitelma, jonka avulla varmistetaan, että laitoksen koekäyttö nestekaasulla voidaan suorittaa turvallisesti. Koekäytön edellytysten toteutuminen tulee dokumentoida. (VNa 858/2012: 50 §, VNa 558/2012: 3 §)
5. Sisäiseen pelastussuunnitelmaan tulee päivittää tämän päätöksen kohdassa "Johtopäätökset sisäisestä pelastussuunnitelmasta" esitetyt asiat. Päivitetty pelastussuunnitelma tulee toimittaa pelastuslaitokselle. Jatkossa pelastussuunnitelma tulee tarkastaa vähintään kolmen vuoden välein. (VNa 685/2015: 17-18 §)
6. Sisäisen pelastussuunnitelman toimivuutta tulee harjoitella säännöllisesti. Toiminnanharjoittajan tulee laatia suunnitelma harjoitusten järjestämiseksi. (VNa 685/2015: 19 §)
7. Laitokselle tulee laatia ennakkohuolto- ja kunnossapitosuunnitelma, joka kattaa nestekaasun ja vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin tarkoitettujen laitteistojen, säiliöiden ja putkistojen ja turvallisuuden varmistamiseksi asennettujen laitteiden toimivuuden säännöllisen varmistamisen. Tarkastuksista ja testauksista sekä niissä havaituista puutteista ja tehdyistä toimenpiteistä tulee pitää kirjaa. (L 390/2005: 12 §, VNa 858/2012: 17 §)
8. Nestekaasulaitteiston alueella tulee olla riittävä valaistus ja talvikunnossapito. (L 390/2005: 10 §)
9. Nestekaasulaitteiston asennukset saa tehdä vain Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä asennusliike. Laitteiston asennuksesta tulee olla hyväksytyin asennusliikkeen vakuutus. (L 390/2005: 55§, VNa 558/2012: 3 §)
10. Nestekaasuhälytykset tulee johtaa jatkuvasti valvottuun paikkaan ja niiden tulee hälyttää myös paikallisesti (esim. ääni- ja valomerkki). Kaasuhälytysjärjestelmä tulee testata ja kalibroida säännöllisesti. (VNa 856/2012: 72 §)
11. Räjähdysvaaralliseksi luokiteltuihin tiloihin asennettavien laitteiden tulee olla tilaluokitusvaatimusten mukaisia. Laitteiden soveltuvuus tilaan tulee käydä ilmi räjähdysuojausasiakirjassa olevasta laiteluettelosta. (VNa 858/2012: 19 §)
12. Räjähdysvaarallisessa tilassa olevien sähköasennusten tekemisessä ja tarkastamisessa tulee noudattaa standardeja SFS-EN 60079-14 ja -17. Sähköasennuksille tulee tehdä käyttöönottotarkastus. Tilaluokissa 0 ja 1 tehtäville sähköasennuksille tulee tehdä lisäksi varmennustarkastus. (L 390/2005: 42 §, L 1135/2016: 33, 43 §)

13. Nestekaasulaitteisto tulee liittää potentiaalintasaukseen ja maadoittaa. Maadoituksen toimivuus tulee varmistaa mittaamalla. Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia, että maadoitusmittauksia tehdään jatkossa säännöllisin välein. (VNa 858/2012 17, 21 §)
14. Räjähdyksvaarallisissa tiloissa tehtävissä töissä tulee käyttää työluopamenettelyä turvallisen työskentelyn varmistamiseksi. (VNa 858/2012: 20 §)
15. Nestekaasun käyttöä, käsittelyä ja varastointia varten tulee laatia käyttö- ja huolto-ohjeet. Ohjeissa tulee ottaa huomioon myös poikkeavat tilanteet. Ohjeiden tulee olla käyttöhenkilökunnan saatavissa. Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia, että henkilökunta tuntee ohjeet ja toimii annettujen ohjeiden mukaisesti. (VNa 858/2012: 16 §)
16. Laitoksella työskenteleville tulee antaa riittävästi koulutusta nestekaasun turvallisesta käsittelystä ja toiminnasta poikkeamatilanteissa. Laitoksen alueella työskenteleville (ml. autonkuljettajat), naapuritontin omistajalle sekä mahdolliselle vuokralaiselle ja pelastuslaitokselle annetaan riittävät tiedot toiminnasta, siihen liittyvistä vaaratekijöistä ja niihin varautumisesta siinä laajuudessa kuin turvallinen toiminta sitä heidän tehtävissään edellyttää. (L 390/2005 11 §, VNa 858/2012: 16 §)
17. Nestekaasusäiliö, höyrystin, putkistot, turvallisen toiminnan kannalta olennaiset sulkuventtiilit ja räjähdysvaaralliset tilat tulee merkitä. (VNa 858/2012: 15 §)
18. Nestekaasun kulkeutuminen syvennyksiin, viemäreihin ja rakennuksia kohti tulee estää. Tarvittaessa viemäreihin tai syvennyksiin tulee asentaa kaasuilmaisain. (VNa 858/2012: 28 §, 856/2012: 72 §)
19. Nestekaasusäiliön tulee olla painelaitteita koskevien säädösten mukainen ja sille tulee tehdä säädösten vaatimat tarkastukset. (VNa 858/2012: 32 §, L 1144/2016: 55, 66 §)
20. Nestekaasusäiliö, höyrystin ja maanpäälliset nestekaasuputkistot tulee suojata törmäyسةstein, mikäli ne voivat vaurioitua ulkoisen voiman johdosta. (VNa 858/2012: 13 §)
21. Nestekaasulaitteiston alue tulee pitää vapaana ylimääräisestä palokuormasta, kasvillisuudesta ja muista tavaroista, jotka voisivat rajoittaa pääsyä laitteistolle. (VNa 858/2012: 8 §)
22. Höyrystinkeskuksen rakennukseen rajoittuvan osa tulee rakentaa paloluokkaan EI 30 kuuluvista osista. (VNa 858/2012: 39 §)
23. Toiminnanharjoittaja ja Auris Kaasunjakelu Oy vastaavat maakaasuputkiston saattamisesta turvalliseen tilaan, käytöstä poistamisesta ja liittymän sulkemisesta. Maakaasun käytöstä poistamisessa tulee käyttää hyväksyttyä kaasuasennusliikettä. (VNa 551/2009 32 §)
24. Polttoöljysäiliön ja sen täyttöpaikan vuodot tulee pystyä keräämään talteen. Säiliö tulee sijoittaa suoja-altaaseen, jonka tilavuus on vähintään 110 % säiliön tilavuudesta. Myös muut vuotojen hallintaratkaisut ovat mahdollisia, mikäli ne noudattavat Tukes-oppaassa [Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta 2019](#) esitettyjä periaatteita. Säiliön täyttöpaikka tulee allastaa siten, että siitä saadaan kerättyä talteen suurimman tyhjennettävän kuljetussäiliön tilavuus. (VNa 856/2012 51 §)

Päätöksen perustelut

Vesivek Tuotteet Oy sijaitsee tontilla, jonka kaava on Orimattilan kaupungin mukaan toimintaan soveltuva. Alueelle ei ole suunnitteilla kaavamuutosta. Tontti on toiminnanharjoittajan omistama ja hallinnoima. Pelastuslaitos pystyy lähestymään nestekaasusäiliötä kahdesta eri suunnasta. Säiliöauton kulkureitti on kuvattu hakemuksessa.

Alue on aidattu ja valvottu, kaasun käyttölaitteet pidetään lukittuina.

Toiminnanharjoittaja on laatinut nestekaasulaitteistoa koskevan vaaranarvioinnin (16.5.2022), jossa on arvioitu onnettomuuksien vaikutuksia ja esitetty toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Kohteen vaaranarvioinnin sekä yleisten nestekaasujärjestelmien arviointien perusteella suurimmaksi riskiksi on arvioitu säiliöauton purkuletkun rikkoontuminen säiliötä täytettäessä. Mahdollisen purkautuvan ja syttyvän nestekaasun määräksi on arvioitu 26 kg. Lämpösäteilyvaikutusten (3 kW/m²), painevaikutusten (5 kPa) ja syttymiskelpoisen alueen on arvioitu mallinnusten perusteella ulottuvan enintään 19 metrin päähän vuotokohdasta. Vaaranarvioinnin perusteella onnettomuuksien vaikutukset jäävät pääasiassa laitosalueelle. Lämpösäteily- ja painevaikutukset voivat ulottua osin viereiselle tontille. Vaikutusalue ulottuu viereisen tontin puolelle, mahdollinen onnettomuus ei estä poistumista naapuritontilta eikä vaikutusalue ulotu rakennuksiin. Nestekaasusäiliön sijoitus ja mahdollinen vaikutusalue on käyty läpi naapuritontin omistajan kanssa ja asiasta on kirjallinen suostumus. Tällä hetkellä naapuritontilla ei ole toimintaa. Nestekaasusäiliön sijoituspaikka täyttää asetuksessa asetetut vähimmäisetäisyysvaatimukset (VNa 858/2012 33 §). Vaikutukset eivät ulotu läheiselle pohjavesialueelle. Vaaran arvioinnissa on esitetty varautumistoimenpiteet ja toimenpideehdotukset, joiden toteutuminen varmistetaan päätöksen ehdolla 1.

Hakemuksen mukaan nestekaasulaitoksen tekniset periaatteet noudattavat nestekaasuasetusta VNa 858/2012 ja nestekaasulaitoksia koskevaa standardia SFS 5987. Käytettävä nestekaasu on hajustettua. Käyttölaiteet ovat standardin SFS-EN 676 mukaisia. Laitokselle asennetaan kaasuhälytysjärjestelmä.

Laitokselle kesällä 2022 asennettu 10 m³ öljysäiliö jää varaenergiälähteeksi. Päijät-Hämeen pelastuslaitos on tehnyt öljylämmityslaitteiston käyttöönottotarkastuksen 14.7.2022, mutta ei ole tehnyt päätöstä vähäisestä kemikaalien varastoinnista koska Tukesin lupahakemus oli käsittelyssä. Öljysäiliö luvutetaan kemikaaliturvallisuusasetusten mukaisesti tällä päätöksellä ja öljysäiliön vuotojen hallinta varmistetaan päätöksen ehdolla 24.

Tukes katsoo, että toiminnan täyttäessä tämän päätöksen ehdot ja muuten toimittaessa hakemuksessa esitetyllä tavalla, toiminta täyttää lainsäädännön asettamat velvoitteet Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella.

Johtopäätökset sisäisestä pelastussuunnitelmasta

Pelastussuunnitelma on laadittu pelastuslain vaatimusten mukaisesti. Pelastussuunnitelmaa tulee täydentää siten, että se täyttää myös asetuksen 685/2015 17 §:n vaatimukset (sisäinen pelastussuunnitelma). Sisäisestä pelastussuunnitelmasta on täydennettävä nestekaasun osalta sekä huomioitava myös muut laitoksella olevat vaaralliseksi luokitellut kemikaalit (esim. polttoöljy). Sisäisen pelastussuunnitelman sisällöstä löytyy tietoa linkistä [Tukes-ohje 8-2015 Sisäinen pelastussuunnitelma](#). Sisäistä pelastussuunnitelmaa täydennettäessä tulee kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin kohtiin:

- Kuvaus toimista, joihin ryhdytään kemikaali- ja nestekaasuonnettomuustilanteissa (vuotojen hallinta, rajaus ym.) (kts. kohta 2.4.5 Toimenpideohjeet)
- Toimintaohjeet nestekaasuhälytyksen tapahtuessa. (kts. kohta 2.3 Hälytysjärjestelmät)
- Henkilökunnan koulutus kemikaali- ja nestekaasuonnettomuustilanteisiin. (kts. kohta 2.7 Henkilökunnan koulutus)
- Sisäisen pelastussuunnitelman harjoitukset. (kts. kohta 4. Harjoitukset)
- Sammutusjätevesien hallinta ja määrä. (kts. kohta 2.8)

Lisäksi Tukes-opas: [Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta 2019](#)

Erityisesti kohdat 3 vuotojen hallinta sekä 4 sammutusjätevesien hallinta.

Tukes on pyytänyt sisäisestä pelastussuunnitelmasta lausuntoa pelastusviranomaiselta (685/2015 17 §). Pelastusviranomaisella ei ollut huomautettavaa sisäisestä pelastussuunnitelmasta.

Lupahakemuksen käsittely

- Hakemuksen vastaanottaminen, 24.05.2022
- Täydennyksen pyytäminen, 09.06.2022
- Täydennyksen vastaanottaminen, 21.06.2022
- Lisätietojen pyytäminen, 01.07.2022
- Lisätietojen vastaanottaminen, 04.07.2022
- Lausunnon pyytäminen, 05.07.2022
- Kuuleminen, 06.07.2022
- Lausunnon vastaanottaminen, 15.07.2022, Päijät-Hämeen pelastuslaitos
- Lausunnon vastaanottaminen, 11.08.2022, Orimattilan kaupunki
- Lisätietojen pyytäminen, 26.09.2022
- Lisätietojen vastaanottaminen, 26.09.2022
- Lisätietojen pyytäminen, 05.10.2022
- Lisätietojen vastaanottaminen, 06.10.2022

Lausunnot ja mielipiteet

Lausunnot

Tukes pyysi asiasta lausunnot Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta, Hämeen ELY:ltä ja Orimattilan kaupungilta.

Hämeen ELY-keskus ei antanut asiasta lausuntoa.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos ilmoitti 15.7.2022, että sisäiseen pelastussuunnitelmaan tai säiliön ja muiden laitteistojen sijainteihin ei ole huomauttamista. Pelastuslaitoksen lausunnossa muistutettiin lisäksi kohdekortin päivityksestä. Lausunto on toimitettu tiedoksi toiminnanharjoittajalle.

Orimattilan kaupunki ilmoitti 11.8.2022, että hakemuksen mukainen toiminta on kaavan mukaista. Yrityksellä on ympäristölupa, jota ollaan päivittämässä. Orimattilan kaupungilla ei ole huomautettavaa asiaan.

Mielipiteet

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä.

Käsittelymaksu

Päätösmaksu 2900,00 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus (Palkeet) lähettää laskun hakijalle. (Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista 1283/2021)

Muutoksen haku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta oheisen valitusosoituksen mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. (L 390/2005 126 §)

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Tukesilta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. (Maksuperustelaki 150/1992 11 b §)

Sovelletut säädökset

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)
Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)
Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)
Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)
Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009)
Valtioneuvoston asetus maakaasu-, nestekaasu- ja öljylämmityslaitteistojen asennus- ja huoltotoimintaa sekä maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta harjoittavien hyväksymisestä (558/2012)
Painelaitelaki (L 1144/2016)
Sähköturvallisuuslaki (L 1135/2016)

Lisätietoja päätöksestä

Lisätietoja antaa Jenni Ahponen, etunimi.sukunimi@tukes.fi, puh. +358 295 052 138

Päätöksen tiedoksianto

Päätös lähetetään tiedoksi toiminnanharjoittajalle ja tässä päätöksessä mainituille tiedoksisaajille. Päätös on nähtävillä Tukesin verkkosivuilla.

Voimassaolo

Toistaiseksi

Esittelijä: Jenni Ahponen, Ylitarkastaja
Ratkaisija: Sara Lax, Ylitarkastaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet:

Vesivek Tuotteet Oy, Kärkölä - Varastoinnin ja käytön kemikaaliluettelot - KemiDigi.pdf

Päätöksestä tiedottaminen

Hämeen ELY
Etelä-Suomen AVI/ työsuojelu
Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Orimattilan kaupunki

VALITUSOSOITUS

1. MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus ilmoitettu jäljempänä)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen; alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

2. MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

3. MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

4. OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

5. MINNE VALITETAAN

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1 (käyntiosoite Arvi Kariston katu 5), 13100 Hämeenlinna

